

БИСТИҢ КЕЛИР ҮЕВИС

Аас-кежиниң болгаш өөрүшкүлү, нугаралдык болгаш кудуралдык, дайымы болгаш баштагыныч дээр калдыктар чоңа чок дээр. Калдык-да амда күөсетиниң турар ирларын эңне таалайыч өөй ири бою берген. Укыр делегейин кай-даа булуңда чагылдынып турар. Ол өөңү сепкил-чүрөңдөн үйгөн. Бизде өөңү таш төл дугайында күзөл-чүткүлү сироккен. Чер кырында бөгү-ле авалар аям-төүни амгы болгаш келер үеи ас хуну лер чыгарып, тайбын болурун күзүп чоруурлар. Эрткен дайындагы уруктары ам-даа утунуурбаан. Ол кадым-берге чыларда Ленинградтың, Сталинградтың, Смоленскийниң хер-рээженири, Белорусскийниң болгаш Украинаның авалары хей-ле аям-шүжүгү, качындайла көрүп эркенер.

Оон бээр 30 чылдар эрте берген. Фашизм чыла шаптырган. Бичаарда аваларың камгалап алган төлдери боттары авалар, авалар апаргылаан. Оларын эңис күзүп, база-ла тайбын.

Дайым союнда удааанда, 1949 чылда Делегейниң Демократтыг херээженериниң Федерацияны уруглар камгалалынын делегей хуну доктааткан. Оон бээр 25 чыл эртин турар.

Уруглар камгалалынын делегей хуну бо чылын Делегейниң херээженер чыныгы үезинде байырлар турары-биле озагай.

Делегейге миллион-миллион уруглар эңне кадым-берге байдалда чурттап турары кижилерин оожутурубайн келген. Делегейде 75 миллион бичи кижилер амгы үезде доктаамал аштап турар. Латин Америкада чыл бүр миллион кире уруглар беш хар чейин-не өлүп турар. Чамдык чурттарда уруглар өөренир эргези чок. 1970 чылда 6-дан 11 хар чедир назым 113 миллион уруглар өөренир эргези чок болган. Ол-ла капиталисттик чурттарда 15 хар чедир назым 45 миллион уруглар аар күш-ажал кылдып турар. Реакция болгаш фашизм тергидеп турар чурттарда херээженериниң болгаш уругларын амдыралы эңне аар-берге.

Советтер чуртуунуң уруглары эңне аас-кежиниң төлдөр. Олар сагыш човашыкка бургеткен.

«Уруг бурузуге аас-кежиниң чаш назымы хандылары— коммунисттик интилерди тургузарынын эң чугула болгаш бунуң сорулгаларының бирээзи» деп СЭКП-ниң Программасында бижээ.

Совет эрге-чагырганың үшкү хунуна-ле Чырдымшыкы талазы-биле күрүне комиссияны тургускан, 1917 чылды декабрьда не-чаштан камгалалының дугайында декретти үндүргөн.

Чаш назым үези—эңне аас-кежиниң үе, ол кижиниң херээженериниң кижизиттеринге база эңне харымсалгалы үе. Бистиң амык салгалымыс эртен-билгалык, кадык чагай, бедик күзөл-чүткүлүг өсүн дээр, совет пинтиел улуг сонуургалдык. Ону чедип алмыштың эңне таарымчалык аргазы— эр-бүле болгаш хей-шүтү кижизиттериниң шыл холбары.

Бистиң чуртувустуң асжүздөңиң амгы-амгы үе-чадаларында өөңү болгаш бичи чаштың кадыкшымын бижит-лаарымыс озагай сагыш салдынып келген. Чүгө сөөлү чылдарымыс бичи ан көөргө сааттангыныч болгаш бо-жаанымың авараан уруун ажаагының талазы-биле ду-заламыс бээрине хамарыштыр тусхай доктааларын хүдээп алган. Бүгү-үзүлдөң коммунисттик субботниктерин кирген аша-херээжиниң уругларын эңне ас-кежиниң профилектиги албан черлерин туарышыне көрүп турар.

1974 чылда бистиң чурттуң школа назым чептөөнериниң албан черлеринге 11 миллион уруглар хаара туттулган турган. Нинти билги школаларында 49 миллион уруглар өөренип турар.

Бистиң уругларымыстың бүгү таламыс өүлдө сайырлыгыга бараан болуру-биле чурулгалың, музыкалың, хореографияң 4 муң амык школалары тускайлаан. Спорт школалары, амык техниктер болгаш натуралисттер станциялары Пионерлер ордулары болгаш бажындары дээр чүк чок дээр.

Хей сагыш номнарымы, журналдарымы, киноларымы уругларга бараалгаткан. Чыл бүрү хей-хей школаларымы пионер лагерлеринге даштынып турар.

Бистиң чуртувустуң амык салгалымыс кадык чагай өзе-

ри дээр сагыш салымшыкы хенег бичиңдөө-не эгелээр. 100 муң амык уруглар эмчалары болгаш акушер-гинекологтар не-чаштың кадыкшылыгыга бараан болган.

РСФСР-де чурттагыч чоңуң назым-хар талазы-биле составында Тыва АССР—эңне амык республикага санадып турар. Республиканың чурттагыч чоңуңуң 37,8 хунуу— уруглар. Бисте 53 уруглар эмчала болган хей сагыш ортумак медицина ажылдакчылары бар. Уругларын янзы-бүрү азыргыларда эмээр талазы-биле хей сагыш эмчелелери тускайлаан. Херээженер консултациялары, поликлиникалар болгаш амбулаториялар ажылдап турар.

Тываның хоорай, суурларында эңне чаа, чараш, улуг бажындар— школалар болгаш уруглар албан черлери. Чымыл-шүтү шитч кижилери— малчыларның уруглары ясли-садтарда, интернаттарда өзүл до-рулуп, кижизиттерин турары амгы-даа өөрүчүт. Бистиң республикада школа назым чептөө уругларын албан черлеринде 12 муң амык бичи-лер бөр. Оларын кижизиттерин, эмчелер сагыш чылдап турар.

Бо беш чылда бистиң чуртувуска алычтарымын бүтүнтүп ортумак өөрелелерге шакчалдык ботталыштыр союнда болгаш күрүне ужу-дулаагы улуг айтырты. Бистиң республикада чаа школалар түзүп база доктаамал нем-жик турар. Шүгү 58 муң уруглар школаларда өөренип турар.

Пионержи, хөгүгү чай келген. Турисчи оруктар, союп амык-херектер уругларын ман-жар турар. Бо чашын 8 муң амык уруглар пионер лагерлеринге, эжкурсия-турисчи базаларга даштынар.

Уруглар— бистиң аас-кежиниң, чуртувустуң келер үези. Уруглар камгалалынын делегей хунуңе бисте, совет улус тайбын дээр, уругларын аас-кежиниң келер үези, өөрүшкү-хөгүлү дээр демисе-жиң турар бүгү кижилер-биле чамдык эр-сепкилдизини алергейлеп турар.

Т. ДАВА. СЭКП обкомунуң херээженер ордузунга амык чорудар секторуңуң эргелекчиси.

ДЕЛЕГЕЙ БО ХУННЕРДЕ

Хоорайлар, чурттар-биле

Бо хунгу Герман Демократтыг Республиканың Дрезден—Эльба хем эринде эң чараш хоорайларының бирээзи, улутпунуң, культураның болгаш эртенниң улуг та-ву. Амгы үезиң архитекторузы-биле туткан болгаш эртен үезиң мастерлериниң чаар-

АЛЬВАРО КУНЬЯЛДЫҢ МЕДЕГЛЕЛИ

ПАРИЖ (СЭТА). Португалияның Коммунисттик партиясының Чингине секретары А. Куньял француз «Монд» солтунуң айтырыларына харымсап, мында дээр: Бистер социалисттик-биле дугуржуу дээр кайра-даа туржуп турар бис, сөөлү болушкун болганда болза, мыңаар чугаалаарын үргүлчүл-даа турар бис. Биз эвес социалисттер револю-цүт күштер-биле, Чесектиң күштерин шимчөөшкени-биле, португал коммунисттик партия-биле кады амык амык деп шийтирилээр болза, мынд дугуржула эңне үеде-даа чед-ле алдынып болур.

Амгы үеде Чесектиң күштерин шимчөөшкени болгаш өске-даа партиялары каттыш-тырып, социалисттик партияны алкаар чаладып, азы португал Компартияны алкаар чаладыптып болур, мынд өске чазак коалицияны туруп шы-лаар деп, мен болайын турар мен. Бир эвес коалицияны чазак туруп шылаваз чүве бол-за, кадым-бир өске, чижээ-лээр, партиялары төлөөл-еки турар шериг кижилерин болгаш хамааты кижилерин киржип турары мынд чазакты тып алып ужурут.

Амгы үеде шуут-ла шериг ча-заа тургустунар кире эвес. Бизде-да болза, мен Португа-лияда хосталган боттандары-ның мынд чазакты турары шийтик болгаш деп бадыткал тур мен. Чесектиң күштериниң ол шимчөөшкени амгы үеде чед-ир бистиң чуртувуска хостал-ган тургузуп келген болгаш камгалап келер болбай.

ЛИССАБОНДА ЧЫСКААЛ

ЛИССАБОН (СЭТА). Маңа Чесектиң күштериниң шимчөөшкени революцүсү поли-тиктиң улаанышыкынын дег-кээ амыкы чоңарың хей күн кижизиттериниң чыскаал болган.

Улус массаларын болгаш чесектиң күштериниң шимчөөшкениниң эңне үеде-даа чед-ле алдынып болур.

Улус массаларын болгаш чесектиң күштериниң шимчөөшкениниң эңне үеде-даа чед-ле алдынып болур.

ЛИВАНДА БАЙДАЛ

БЕЙРУТ (СЭТА-ның нөвр.). Ливан наймысалада болгаш оң чок-кавында-даа амдырал чөөртү чөгүчүлүк бооп вел чыдар. Май 29-не дуне хоорайнын чангыс-ла ра-йонуна мда-чаа аткыла-жымышкынар, бооп турган.

Чазакка ол партияны тал-дө-лекчелериниң киреринге удур-данышыкынын илереткенер. Ол мыңаар удурданышыкы-нын палестин шимчөөшкени-биле эңне үеде улус бажында-рынын чугулазымын дугайын, калбак улус массаларын эрге-ажыктарын баурап чурт-ка калбак чаартылаарыны кы-лырынга быжы шийтирлени-нин дугайын олар база мед-дээр.

Чазакка ол партияны тал-дө-лекчелериниң киреринге удур-данышыкынын илереткенер.

Чазакка ол партияны тал-дө-лекчелериниң киреринге удур-данышыкынын илереткенер. Ол мыңаар удурданышыкы-нын палестин шимчөөшкени-биле эңне үеде улус бажында-рынын чугулазымын дугайын, калбак улус массаларын эрге-ажыктарын баурап чурт-ка калбак чаартылаарыны кы-лырынга быжы шийтирлени-нин дугайын олар база мед-дээр.

Чазакка ол партияны тал-дө-лекчелериниң киреринге удур-данышыкынын илереткенер. Ол мыңаар удурданышыкы-нын палестин шимчөөшкени-биле эңне үеде улус бажында-рынын чугулазымын дугайын, калбак улус массаларын эрге-ажыктарын баурап чурт-ка калбак чаартылаарыны кы-лырынга быжы шийтирлени-нин дугайын олар база мед-дээр.

Чазакка ол партияны тал-дө-лекчелериниң киреринге удур-данышыкынын илереткенер. Ол мыңаар удурданышыкы-нын палестин шимчөөшкени-биле эңне үеде улус бажында-рынын чугулазымын дугайын, калбак улус массаларын эрге-ажыктарын баурап чурт-ка калбак чаартылаарыны кы-лырынга быжы шийтирлени-нин дугайын олар база мед-дээр.

КАРТОФЕЛЬ ОЛУРТУЛГАЗЫ

Витебск обласна бо чылын картофель шөлү 67 муң гектар хире черин элээр. Оң гектар буруздун амык-ишчилер 160 центнер дүмүт алып деп турар.

Олуртуушкунче бир дугарында Руа-нов аттыг совхоз кирген. Бизде картофельге 360 гектары тускайлаан. Ону амык-дап болбазырадырын ийи механизастат-тыган звенога анаган. Звено бурузунда үш трактор, картофель чамычларының үзүни уруп бээр ылымдык эде дериттинген үш автосамосвал бымыгпатынган.

Тар шөлгө картофельди олуртуп турар. Совхозта картофель өстүрериниң бүгү ажылдары— үезин ылгаарында эгелээш, олуртулгага чедир, оон ыңай ажаап алышымын болгаш сорттар савалар ажылдар бүрүн механизастаттыган. Ол чөру амык-агыга хей намгаланы бээр. Чүгө олуртулга үезинде безин ымың намгалга гектар буруздун 20—25 рубль болур.

Тилекчилерге шилчир туктар

«Малчы» колхозу Мөңгүн-Тайга районунуң Колхозтарының аразында калбарган социалисттик чарыштын тилекчиси болган. Бирги кварталдын түпкө-биле ол амык-агы СЭКП аймакунуң болгаш райүкөөкчү амык-агылар аразында шилчир Кызыл туку болгаш бирги чертеңиң диплом-биле шийиткен. Ол-ла колхозтун Кара-Ховуда комсомолчу-амяк-тарының № 3 хойжу бригаданың бригадалар аразында шилчир Кызыл туку болгаш бирги чертеңиң дипломун чаалап алган.

Эртен кварталда районун амык-агыларында 32 хойжу төрүрү чүс хойдан-на 90—102 хураганы менди ап, дорту-турганнар. Илангы Б. Кан-өөд, А. Чечекял, Т. Дамдын, Б. Донгак олар 98—100 чедир, Кара-Ховуда комсомолчу-амяк-тарының № 3 хойжу бригаданының хойжуу К. Усупу 102 хураганы төрүрү чүс хойга ошантыр камгалап алган-нар. Хойжулар ортузда калбарган социалисттик чарыш тилекчи болган К. Усупуга шилчир чорур ымыкыды ты-ныскап.

Бо чылдын январь 1-ден май 2-ге чедир Абаканга тарга дүзүп алып пулуктуздан Кызылдын тарга сайгар баазы-га амык-агы сортуңу 5454 тонна сула үезин кирген. Үезинге ажылар суланы колдуунда Тамбов, Волгоград облыстарының, Башкырияның тарга хүдөл амык бугурутте-лери бистиң республикаже чорудуп турар. Оларын чадурп чорутуш дугайында шимчөө-галары баурап алгыга, кол-дуп 4 бээ 5 репродукцияны, бирги категорияны, тарым ышарымын талазы-биле класс чок үрештер, болуп турар.

үшкү арын. ● 1975 ч. июнь 1

УЛУГ ӨРТЕККЕ САЙГАРГАН

Биз чылдын январь 1-ден май 2-ге чедир Абаканга тарга дүзүп алып пулуктуздан Кызылдын тарга сайгар баазы-га амык-агы сортуңу 5454 тонна сула үезин кирген. Үезинге ажылар суланы колдуунда Тамбов, Волгоград облыстарының, Башкырияның тарга хүдөл амык бугурутте-лери бистиң республикаже чорудуп турар. Оларын чадурп чорутуш дугайында шимчөө-галары баурап алгыга, кол-дуп 4 бээ 5 репродукцияны, бирги категорияны, тарым ышарымын талазы-биле класс чок үрештер, болуп турар.

Биз чылдын январь 1-ден май 2-ге чедир Абаканга тарга дүзүп алып пулуктуздан Кызылдын тарга сайгар баазы-га амык-агы сортуңу 5454 тонна сула үезин кирген. Үезинге ажылар суланы колдуунда Тамбов, Волгоград облыстарының, Башкырияның тарга хүдөл амык бугурутте-лери бистиң республикаже чорудуп турар. Оларын чадурп чорутуш дугайында шимчөө-галары баурап алгыга, кол-дуп 4 бээ 5 репродукцияны, бирги категорияны, тарым ышарымын талазы-биле класс чок үрештер, болуп турар.

Биз чылдын январь 1-ден май 2-ге чедир Абаканга тарга дүзүп алып пулуктуздан Кызылдын тарга сайгар баазы-га амык-агы сортуңу 5454 тонна сула үезин кирген. Үезинге ажылар суланы колдуунда Тамбов, Волгоград облыстарының, Башкырияның тарга хүдөл амык бугурутте-лери бистиң республикаже чорудуп турар. Оларын чадурп чорутуш дугайында шимчөө-галары баурап алгыга, кол-дуп 4 бээ 5 репродукцияны, бирги категорияны, тарым ышарымын талазы-биле класс чок үрештер, болуп турар.

Биз чылдын январь 1-ден май 2-ге чедир Абаканга тарга дүзүп алып пулуктуздан Кызылдын тарга сайгар баазы-га амык-агы сортуңу 5454 тонна сула үезин кирген. Үезинге ажылар суланы колдуунда Тамбов, Волгоград облыстарының, Башкырияның тарга хүдөл амык бугурутте-лери бистиң республикаже чорудуп турар. Оларын чадурп чорутуш дугайында шимчөө-галары баурап алгыга, кол-дуп 4 бээ 5 репродукцияны, бирги категорияны, тарым ышарымын талазы-биле класс чок үрештер, болуп турар.

Биз чылдын январь 1-ден май 2-ге чедир Абаканга тарга дүзүп алып пулуктуздан Кызылдын тарга сайгар баазы-га амык-агы сортуңу 5454 тонна сула үезин кирген. Үезинге ажылар суланы колдуунда Тамбов, Волгоград облыстарының, Башкырияның тарга хүдөл амык бугурутте-лери бистиң республикаже чорудуп турар. Оларын чадурп чорутуш дугайында шимчөө-галары баурап алгыга, кол-дуп 4 бээ 5 репродукцияны, бирги категорияны, тарым ышарымын талазы-биле класс чок үрештер, болуп турар.

Улусчу ыраажылар болгаш хөгжүмчүлөр слёду

ЭГЭЭРТИНМЕС ЭРТИНЕ

Чонгук шаг-шаандан чыгып, сайырадып келгени уран, мерген кайгамчык аас чогаалын, оон иштинде...

чогаалдын, хөгжүмүнүн үндөсүн дөстөрү эскертпейин баар, салгалдан салгалче илчип келген чогаалдар...

гаалдарында катаптыгым, эң үнөлүг хенгиг-даа чүүлдер бай. Олар биздин эң эрчим жыйнагыс, эртиневис болуп...

өзгөргөндүктөрү, ырларын, тоолууларын узуу дүңгү өтүрү ылар теңдери эки-ле билбес бөөчү турар...

варыктада өз бүгүңү эки хандыр өөрөнүп, шынчылдык көрбөй турганымыстан өзгөргөндүктөрүнүн тускай хенгилери, күөсөдөлеринин чаңчылыгы, ол дамаан чок чамдык хөгжүм херекселери бейин шүүт чыкты...

ТДЛТШИ-нин эртем амыданчысы, музыковед...

УЖУРАЖЫЛГА

Кызматкерлер-биле ужурашты болуп эрткен. Анда офицер В. Грибнев кызматкерлердин ажал-херектеринин дугайында чымылганарга тапшырган...

МУРНУНДА ХООЧУН ШЫДЫРААЧЫ

Н. Гастелло аттыг партияг шаарында дээр эрпиг турар маргылдаанын ушкү салымына мурнуна оондара аштырышкыч чок ойлап келген М. Биче-оол биле К. Орус-оолдун арзымына салгы солук болган...

Культура

амыдыралындан

Бирги концерт

Бурят АССР-нин күрүчө филармониясынын «Байкал» ансамбли Тывага аалап келген. Чоон Сайинин ары чарымында биздин акм-дучма кожамыстың анын аялгалары, таалааныч хөгжүм-биле көрүкчүлөр таңмыч олгезин...

Дуус Шагаан-Арыгың А. Матросов аттыг Культура бажычыга «Байкалды» бизниц республикага аалаашканынын бирги концерти болган. Шагаан-Арыгжылар РСФСР-нин улустуң артизи Баир Егоровтун таңшылаарын, Бурят АССР-нин хуустуң артизи Клавдия Шулупованың ырларын магаллап, чымы-биле хүлээп олган. Ол ишкеш ансамблидин таңшы бөлүүнүң белик мергежлдини көрүкчүлөр үлгезин...

Солун комедия

Республиканың хөгжүм-шин театрының чыгып сезону чедияныкчиг эгезин.

Театрдың орус бөлүү кожамыс Даг-Алтай автономнуг областа ойлап көрүп турар. Тыва болуктурч артистери үш кезекке үлгезин. Оларнын бир бригаданы испан драматург Лопе де Веганың «Тамы башкы» деп комедиясын чоңга баралгалын эгезин.

«Тамы башкы» бо хушнерде Улуг-Хем районнуг ажал-ишчилери сонуургал-биле көрүп турар. Артистер классиктиг чогаалды чоңга тыпшытырбашкын, көрүкчүлөр конференцияларын болгаш ужураштыларын эртинин турары эки чаңчып, Ук комедия Чоон-Хемчик, Барыш-Хемчик, Бай-Тайга районнарның ажал-ишчилерине база аалап чедер.

В. БОЛАТ.

Ужуражылга

Эрзин суурга Тываның хөгжүм-шин театрының артистеринин көрүкчүлөр-биле ужуражылганы болган.

Аяга Тыва АССР-нин алдарыг артизи Екатерина Кенденбиле биле артист Ооржак Чообейе олзг театрын тургусканы орус болгаш тыва чогаалчыларын шыңдеринин дугайын көрүкчүлөргө чуталган бергенер.

Тыва АССР-нин культураның адаларыг ажалдакчысы, Эрзин райкомунун даргазы Н. Б. Тынтык-Кара бодунун чутазыныга театр артистерининг ишине ойлап турарынын уран мергежлдиниң сөөлүгү үдө шапкын чагай оуп турарының дугайын демдегезин. Билдигия ужуражылганың мурнуу чарында көрүксени А. Макаенкуң «Дэди ишникте» деп иштинде кол рольду ойлаан — Тыва АССР-нин алдарыг артизи Владимир Монгалының чедияныкчиг ойланын көрүкчүлөр сайыныга демдегезин.

Д. ЧЫРГАЛ-ООЛ.

Бөгүн — Уруглар камгалалының делегей хүнү

ЧАПТАНЧЫГ-ЛА ЧАШТАР

Репортаж

Каш-ла хонук бурунгаар ийисмалдык дөрткү микрорайонунда № 28 чаа ясли-сад амыттынган. Уруглар камгалалының делегей хүнүнүң Бүдүүнүдө чаптарын шак ол чаа өргөзгөңгө чордувус.

Бизниц салгынысте колдууңа-ла бо микрорайоннунг чурттакчыларының чүс үкөң бирден беш хар чедир наздык чаптар. Оларын наздык-ларын аягы-биле 6 бөлүккө үкөң бис. Салгынысте бүгү-ле таарымталыг байдал бар. Телевизор, инанино дэңи, чуула херекселдер-биле хандартынган. Ойнаарактарның кызымы ол дээр, боттарыңар-ла кайгай бээр сисер — деп, чуталаалышпаан, салгыныг эргелекчи Лидия Алексеевна Забозава бизни өрөңгилден элдерткеш үчүптү.

Мында бүгү-ле чүвө чаа. Ясли-садтың дозугут чыды белиң иптэин. Чаптар бот-боттарың чаа-ла бизнип, кижизиндикчи башкыларын, ажалчыларын бейин таңаалап, Биче-закжол кол-дг чүвө — бизни наздыктарының салгыны аламын, ишкя хушун дургузунда икжге бергени. Маала турарга чаптар болгаш өртемейин аялгези динчалып, оларнын чаптанчыг аажы-аачы кижия хаара туду бээр.

Эмчи кабинетте. Кабинет амыгы үчүн дөңгө-херекселер-биле дөңгөттүнгөн. Салгыныг эмчиң — Галина Николаевна Проколенико чаптарын дензилеп, ууунун тодараткан тур. Бир оол 60 сантиметр болду. Оон айтырдым: — Адың кымыл? — Юра — деп, дидим эвес

ӨӨРЕНИРИН КҮЗЭЭННЕРГЕ

Кызылдың № 4 ортумак профессионал-техниктиг училищезин 1975—1976 өөредилге чымында хуузелги хуузел алышыныкчиг чарал тур.

Уш чыл хуузаалыг өөредилге үзүндө силер ортумак эртем-биле кады: Малайрның, Конструкциялар элпекчииниң, Чазыкчының, Авторлар машинизиниң, Дуузаалкчылар

— чамбы-диптиг чаптарынның икж күзөлү. Ичиндегила ук ажал салгы-сетилдин халымында кылдынганы илай.

Ийн хар чартыг наздык Чойганмаз Оюн, Лена Фунтик-көөл олар ажалдарына чамбыдан-ла дика инактар. Дүштөкчи мен чоокшалуу болууда, олар ажалчысы Лидия Васильевнага дуулажып, салдайгыштарын, омаштарын салып турдулар. Тавакта куткан амданың мун чаптарын калай берди. «Чем чиртингиле болуң» деп сөглөзгөңгө ала эвг, ишкар жираф ойнаарактардан белиң көстүп турду.

Уруглар чигиринг компотту пилип олурар. (Аалаңда, оң талада чурук).

Ясли-садтың даштыгыда ойнаар шөлдөр таарымталыг дөңгөттүнгөн. Улуг бөдүктүң кыс уруглары чаптанчыгы ойнап турлар. А ах хойлениң оол эйке-биле чадап иштар сугарган тур. Ол өзүп келгеш, салгы-даа боор чадавас. Бир дөрт оол ракеттада олтуруккан, октаргы делегенин шыңчылгырине дөңгөңгө тур. (Устүндө чурук). Экинжиктиң чай чоту конугу боорга аттарин-да айтырбашкымыс. Уези кызгө «Космонавт... бодунуң чам чылдарында Кызылдың № 28 ясли-садында кижизиттирген» деп бизнидтерин-даа кым билер боор...

Чаа салгыныг чаптанчыг чаптарынның амыдыралы-биле каакыс таңжарга мындам-дыр. Оларга уруглар камгалалының делегей хүнүдө Айболит эмчиин, омузгалың кай дег, калмышыла, Таңза-Херел дег эрес чорукту, Иванушка, Окс-оол ишкеш мерген угаанчы болурун күзеп, кижичетпес чалым кырындагы үлгөң чечекти Степа дайга чулдуруп алгаш суналыңар.

В. СЕРЕН-ООЛ.

Бөмбүүм

Часнаптарга, хойган ишкеш, Чаштай дүжөр чараш, ынаан Алам белз ала бөмбүүм — Адакыр-ла, напшагай-ла. Оюн-хөггө ужу болуп. Оолдар ону суруп ойнаар. Бөрүмүн өнөмчидер, Өңгүр чараш ала бөмбүүм. Хамын-ла хай ойнаарактың. Кандызын-даа сыгп тургаш. Ала бөмбүүм өрнэй берзе, Аайыңга кирбес-ле мен.

О. НОМААДЫР.

Айтырыгларлыг чугаалар

Булу чүгө незде-ле Буу-хаа нажуп чөрүр чүвөл? Нажан бардыр оомургаарыл, Наза чедип турар ирги?

Мурнууаста нара суг бар Бургурадыр тынып иштаар. Кымыр чылдып турар ирги? Кымын доңмас ужуру чүг?

Аскыр дагаа шакты кымдан Айтырыгың эдер ирги?

Кымыр-ачам хоода чүруу Кымын кайгап орап ирги? Мерзун бодун калчан мен деп. Бо-ла чөрааш билбес боор аа? А. ДОПЧАА, Н. ЧАШ-ООЛ.

Күзел

Ан-көн дээринг незде-ле Аяс боорун күзээр-дир мен. Черини кыры ургулчу-ле. Чеченелип чытсын дээр мен. Чаа дайын болбос болуң. Чаштар кызы дымчалбазым. Аваларнын чүрөктерин Амыг-шүжүг бургезини!

О. МЫКТЫР-ООЛ.

Бөмбүүм

Часнаптарга, хойган ишкеш, Чаштай дүжөр чараш, ынаан Алам белз ала бөмбүүм — Адакыр-ла, напшагай-ла. Оюн-хөггө ужу болуп. Оолдар ону суруп ойнаар. Бөрүмүн өнөмчидер, Өңгүр чараш ала бөмбүүм. Хамын-ла хай ойнаарактың. Кандызын-даа сыгп тургаш. Ала бөмбүүм өрнэй берзе, Аайыңга кирбес-ле мен.

О. НОМААДЫР.

Айтырыгларлыг чугаалар

Булу чүгө незде-ле Буу-хаа нажуп чөрүр чүвөл? Нажан бардыр оомургаарыл, Наза чедип турар ирги?

Мурнууаста нара суг бар Бургурадыр тынып иштаар. Кымыр чылдып турар ирги? Кымын доңмас ужуру чүг?

Аскыр дагаа шакты кымдан Айтырыгың эдер ирги?

Кымыр-ачам хоода чүруу Кымын кайгап орап ирги? Мерзун бодун калчан мен деп. Бо-ла чөрааш билбес боор аа? А. ДОПЧАА, Н. ЧАШ-ООЛ.

Бичилеринг чугаазындан

— Самолет ужуп эрте баарге оон ийн чүгө артып каарыла? — Чүгө дөргө дедир келдирде аласа даш, ийн артырып каары ол болган.

— Инек куудуру-биле чүгө-ле кымчыдынып турар ирги? — Имырларын сывыртуп турары ол-дур.

— Имырларын кайнаар сывыртуп турары ол ирги?

— Авай, чырыкты дүргөн кыпсындам, кайы салтам айрып турарын орта билбейдир мен.

— Ачай, мөңгү кайы бодун баштай өзүп келгени, оң талызы бе, азы солгай талызы бе?

— Бистер садикке музика өөренип турдувус, авай.

— Ким башкылады, уруум? — Иванушка.

Мелебиденне

ИЮНЬ 1-ДЕ МОСКВАДАН 10.00—Дамчылыглар программасы. 10.05—«Советтер» чуртуунуң талдыкы. «Акс-ажыктыг чаш назмы». Документалдыг телефильмдер. 11.10—Мультифильмдер программасы. 11.50—Медээлер. 12.00—«Совет» Эвнелениге бараан бооп тур мен». 13.00—Бөгүн—уруглар камгалалының делегей хүнү. 13.15—«Хөгүлү үнээр». Уругларның музыка телеконкурсу. 14.00—«Делегей палорамазы». 14.30—14.40—Чансар. 14.40—«Кино аав-чоруктарымың кувузу». 16.00—Шулуктүр Р. Рожденствоскийның автор кежээни Эвнелдер Бажынының Колонналыг залында дымчалыгта. 17.30—«Колзаның ажалы-ижи». 20.30—«Музейлерде» делегей залдарында. «Абрамиево». Өңдүг.

ИЮНЬ 2-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 3-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 4-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 5-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 6-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 7-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 8-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 9-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 10-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 11-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 12-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 13-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 14-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 15-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 16-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 17-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер. 19.30—«Улустуң контролы». Дамчылыгта. 20.00—Киножурнал. 20.10—Телемдээлер. 20.25—Мультифильм. 20.35—«Продукцияның шыңыры—кол чүгү». Дамчылыгта. 21.05—Чаралдар, реклама. 21.10—«Коргуел чок дүң». Уран-дөңөң фильм. 22.30—23.00—Фильм-концерт. «Владимир Макаров» мурна турар.

ИЮНЬ 18-ДЕ КЫЗЫЛДАН 17.00—Уругларга фильм. «Коргуш чок шак үзүкчүзү». Уран-дөңөң фильм. 18.00—«Хезингей». Уругларга дымчалыгта. 18.30—«Сылдысчиган». Киножурнал. 19.20—Телемдээлер